

Spørreundersøkelse til hyttefolk i Espedalen – resultater!

Tusen takk til alle dere som har svart på spørreundersøkelsen som vi sendte ut om hyttelivet i Espedalen i slutten av januar.

På drøyt 100 år har folk som bor på hytte gått fra å være et eksotisk innslag i Espedalen til å være de folkene som dominerer. Bakgrunnen for denne undersøkelsen var at vi ville finne ut mer om hvordan hyttefolk har det i Espedalen.

Hyttelivet hadde sin opprinnelse på annen halvdel av 1800-tallet, etter at deler av det norske folk hadde oppdaget fjellheimen. I etterkant av grunnloven i 1814 fikk fjellet en viktig rolle i å bygge en norsk nasjonalidentitet. Den ble knyttet til et syn på at livet i naturen, ikke minst på fjellet, på seteren eller i en liten fjellhytte, var en del av det «typisk norske». Hytta skulle være primitiv, nær naturen, og annerledes enn hjemme. Et hytteliv var avsondret fra sivilisasjonens larm, og folk gikk fotturer, turer på ski over vidda, og drev jakt og fiske. Idealer som Fridtjof Nansen gikk foran som gode eksempler.

Vi ville vite litt mer om hvem hyttefolket i Espedalen er, hvordan fant de fram til denne lille, bortgjemte dalen, hva setter de pris på ved den og om de tradisjonelle hytteverdiene fortsatt dominerer.

Vi fikk 165 svar.

Hovedfunn

Med alle forbehold for at utvalget ikke er representativt, og at noen grupper er særlig små, kan vi presentere følgende resultater:

Hyttefolk i Espedalen i alle generasjoner, er opptatt av de tradisjonelle verdiene med hyttelivet.

- **Gode turmuligheter og vakker natur** er de verdiene som står høyest for dem som har valgt å etablere seg i Espedalen. **Tilgjengelighet i forhold til primærbolig** er også viktig.
- 29 % har **(stor)familie i dalen**.
- 25 % ønsker ikke **elektrisitet**. Andelen som ikke ønsker dette, er spesielt høy blant de som har hytter bygget i årene 1945-1955, (40 %) og spesielt lav blant de som har hytte fra 1955-70 (10 %).
- 38 % ønsker ikke **innlagt vann**. Høyest andel av innlagt vann er i de eldre hyttene, og høyest i hyttene fra før 1945, og andelen er lavest i hytter etablert mellom 1970 og 2000.

- 27 % ønsker ikke **dusj/wc**. Høyest andel med dusj/wc finner vi blant de som bor i de eldste hyttene, og aller høyest i hyttene bygget 1955-1970 (73 %)
- 33 % ønsker ikke **TV**. Andelen som har TV er særlig høy blant de som har hytte bygget mellom 1955-70.
- 33 % ønsker ikke **internett**. Det er de som har de eldste hyttene som i størst grad har lagt inn internett-
- Blant de som er **30 år og yngre**, er det færrest som ikke ønsker elektrisitet (22 %), innlagt vann (22 %), dusj/wc (22 %), TV (22 %) og internett (11 %).
- **Hyttene brukes mye**. Aller flest i påsken (98 %) tett fulgt av sommer (96 %) og høst (94 %). Jula er den tida hytta er minst brukt (61%). Hyttene brukes mye også utenfor de ordinære feriene.
- De **tradisjonelle hytteaktivitetene** står høyt. Høyest står:
 - Gå fottur: 142 (86 %)
 - Ro og fred: 135 (81 %)
 - Være nær naturen, dyr og fugleliv: 130 (79 %)
 - Være sammen med familie: 125 (76 %)
 - Gå på ski: 120 (73 %)
- «**Nye**» **aktiviteter**, som å trene og å studere/arbeide hjemmefra er lite viktige.
- **Første generasjons hyttefolk**, som selv har valgt å skaffe seg hytte i Espedalen er i all hovedsak opptatt av de samme aktivitetene som snittet av de som har svart.
- Det er store forskjeller mellom 4. generasjon og 5. generasjon. Fjerde generasjon scorer rekordhøyt på idealet om et primitivt liv (58 %), femte generasjon scorer rekordlavt (14 %). Fjerde generasjon scorer lavt på å gå fottur, mens dette engasjerer 100% av femte generasjon. Noe av årsaken kan være at 4. generasjon preges av folk med hyttebakgrunn mens 5. generasjon er etterkommere espedalssekt.
- Grappa **30 år og yngre** scorer høyere enn snittet på å «Være sammen med venner» (56 %) og vesentlig lavere enn snittet både når det gjelder å gå på tur (56 %) og å gå på ski (56 %), og er mer opptatt enn snittet av å trene (18 %).
- Bare 11 % av gruppa **30 år og yngre** er opptatt av å «Leve et enkelt (primitivt) liv», mens i aldersgruppen over, **31-50** år har dette tilslutning fra 41 %, betydelig over snittet i undersøkelsen. Samlet sett gir dette grunnlag for å hevde at hyttefolk i Espedalen er tro mot de tradisjonelle verdiene i hyttelivet.

Detaljert oppsummering

Hvem har svart?

Vi har fått 165 svar, jevnt fordelt mellom kvinner (81) og menn (83) (en har ikke oppgitt kjønn). Undersøkelsen tok utgangspunkt i personer, og var dermed åpen for flere svar per hytte. Innledningsvis må vi advare om at undersøkelsen ikke på noen måte fyller kravene for å representere hyttefolks meninger. De som har svart er folk som er aktive på nett, spesielt Face Book, sidene til Espedalen sti- og løypelag og Espedalen slekt og venner, eller de har fått vite om undersøkelsen gjennom velforeninger der de er medlemmer. De som har svart er

sannsynligvis mer på hytta, og mer engasjert i dalens liv og levnet enn snittet av hytteeiere i Espedalen. Likevel synes vi det er interessant å se hva denne gruppen mener. Det er også noen som bare har svart på noen av spørsmålene, slik at summen av de som har svart på et spørsmål ofte er lavere enn 165.

Aldersfordeling blant de som har svart.

	Antall	%
10 år eller yngre	1	1
11 - 20 år	0	0
21 - 30 år	8	5
31 - 50 år	44	27
51 - 70 år	85	52
Over 70 år	27	16
	165	

Over halvparten, 85 personer, var godt voksne, i aldersgruppen 51-70 år. En fjerdedel, 44 personer var i alderen 31-50 år, mens 27 personer var over 70 år. Ungdommen er lite representert. En av de som svarte var 10 år eller yngre, ingen var tenåringer, og bare 8 var mellom 21 og 30 år. Disse tre yngste gruppene er derfor slått sammen i beregningen. Den begrensede deltakelsen til disse gruppene kan si noe om at FB, der undersøkelsen ble presentert, er ukult blant unge, det er de «voksnes» nettverk. Det kan også fortelle at disse gruppene er opptatt av andre ting enn å svare på undersøkelser om hytta – kanskje mange av dem også er mindre interessert i hytta i denne perioden av livet.

Hvilken generasjon i familien i Espedalen er du?

	Totalt	%
1. generasjon	54	34
2. generasjon	54	34
3. generasjon	31	19
4. generasjon	14	9
5. generasjon	3	2
6. generasjon eller mer	4	3
	160	

Enkelte familier har hatt hytte i Espedalen i over 100 år, andre nedstammer fra espedøler som har flyttet ut. Men de aller fleste har skaffet seg hytte i dalen i nyere tid. Av de som har svart, utgjør de som er første og annen generasjon i overkant av en tredjedel hver, 34%. De som representerer tredje generasjon utgjør 19 %, fjerde generasjon utgjør 8%, mens de som har hatt familie i dalen i fem generasjoner eller mer utgjør bare 4%. De fleste av disse er nok av espedalsslekt.

Hva slags hytte har de?

Av de som har besvart undersøkelsen, er det nesten en tredjedel (32 %) som har hytte på hyttefelt. 60 % har en enkeltstående hytte, mens 7 %, eller 11 av de som har svart, har en hytte som har vært tidligere bruk eller ordinær bolig.

	Antall	%
Tidligere bruk/ordinær bolig	11	7
Enkeltstående hytte	99	61
Hyttefelt	52	32
	162	

Når det gjelder alder på hyttene folk bor på, er spredningen bedre enn alderen blant de som svarte på undersøkelsen. Av de som svarte, holdt 17 % til i hytter/hus som var satt opp før 1945. Det er en klar overrepresentasjon sett i forhold til hvor mange hytter det var på den tida, sammenliknet med i dag. Når det gjelder alderen hyttene etter 1945, er de spredt ganske jevnt ut fram til i dag, med litt flere i gruppa etter 2000. Grunnen til at tallene i tabellen nedenfor er forskjellig for de ulike periodene, er at periodene har ulik lengde. Vårt materiale avspeiler altså ikke den økningen som fant sted i hyttebyggingen på fra slutten av 70-tallet og utover.

	Antall	%
Før 1945	28	17
Mellom 1945 og 55	15	9
Mellom 1955 og 1970	30	19
Mellom 1970 og 2000	58	36
Etter 2000	31	19
Totalt	162	

Hva er grunnen til at folk har skaffet seg hytte i Espedalen?

Vi spurte hvorfor folk hadde valgt å ha hytte akkurat i Espedalen, med fire svaralternativer, hvor det var mulig å velge flere. Folk kunne også legge til sine egne kommentarer. Vakker natur var det svaralternativet som fikk størst tilslutning. Nesten en tredjedel, 29 %, oppga at (stor)familien har eller har hatt tilhold i Espedalen som en av grunnene. Dette er vesentlig flere enn de som er av espedalsslekt, så det er åpenbart at det eksisterer slektsnettverk også blant hyttefolk. Andre svar i undersøkelsen bekrefter også det.

	Totalt	% som har valgt hvert alternativ
Vakker natur	114	70
Usjenert beliggenhet	86	52
(Stor)familien har/har hatt tilhold	48	29
Gode turmuligheter	105	64
Andre kommentarer	45	27

Blant de grunnene som folk selv føyer til for å etablere seg i dalen, har mange nevnt kort reisevei fra der de bor, at de kom over Espedalen i forbindelse med ferie på Dalhaugen, Strand og Dalen gård, et par er også etterkommere etter vertskap på hotellene i dalen. Flere nevner besøk hos slekt og venner som inspirasjon til å skaffe seg egen hytte. En har svart at familien bor spredt, og at Espedalen blir det stedet familien samles. For øvrig er gode skiløyper nevnt, muligheten for fiske og jakt, nevnes også av flere. Et par oppgir også at prisnivået på hyttene er overkommelig. Andre har arvet hytte. Lokalbefolkningens gjestfrihet blir også trukket fram. Et par har også kommentert, riktig nok ikke som svar på dette spørsmålet, at de er utrolig glade for å være i Espedalen, og ikke på Sjusjøen.

De eldste hyttene har gått i arv gjennom flere generasjoner. De færreste har en tilsvarende tradisjon knyttet til sin permanente bolig. Vi var derfor interessert i å se i hvilken grad hyttene ble eid av en eier/kjernefamilie, eller om det var andre eierforhold. For 14 av hyttene (9%) er det flere eiere, oftest søsken, men også foreldre og barn som eier hytta sammen. Dette gjelder oftest de eldste hyttene, men det er også eksempel på hytter fra 2000 tallet som har flere eiere.

Hvilke fasiliteter de på hytta, og hvilke nye ønsker de å installere?

Vi var interessert i å finne ut i hvilken grad hyttefolk i Espedalen var opptatt av et «enkelt liv», derfor spurte vi om hvilke fasiliteter folk hadde på hyttene sine, av elektrisitet, vann, dusj/wc, TV og internett, og for dem som ikke hadde disse, om de ønsket seg det. Vi var spesielt interessert i å se hvilke forskjeller det var, avhengig av alder på hyttene, for eksempel om det var slik at de eldste hyttene var de mest primitive, mens de nyeste hadde alle fasiliteter. Vi var også interessert i å finne ut i hvilken grad det var slik at ungdommen ønsker seg fasiliteter som voksgenerasjonen ikke har villet ha.

Spørsmålet er ikke så enkelt som det kan høres ut til. Det er ikke alle områder av dalen hvor det er mulig å legge inn strøm og vann. For dem som har hytter i slike områder kan det oppleves vanskelig å forholde seg til spørsmålet. Det kan også oppleves som uklart med et oppfølgingsspørsmål om dusj/WC for dem som ikke har innlagt vann. Etter hvert er det kommet mange muligheter med tapping av vann i tank, slik at man kan dusje, og toaletter som ikke krever innlagt vann. Flere av dem som ikke har innlagt vann, har derfor krysser av for dusj/WC og forklarer dette.

Når det gjelder elektrisitet, har vi en tilsvarende problemstilling. I mange tilfeller kan solceller erstatte innlagt strøm, og kombinert med andre løsninger, kan man oppnå mange av de samme fordelene som man har med strøm.

Elektrisitet

Hvis vi ser på de totale antallet av de 165 som har svart, er det 68 % som har elektrisitet på hytta, 25% ønsker ikke ønsker elektrisitet, mens 5 % ønsker å legge det inn.

Ønske om elektrisitet avhengig av hyttas alder %

Elektrisitet %	Har	Ønsker ikke	Ønsker	Sum %
Hytter før 1945	77	23	0	100
Hytter 1945-55	60	40	0	100
1955-70	83	10	6	99
1970-2000	62	31	5	98
Etter 2000	58	26	13	97
Totalt %	68	25	5	98

Tabellen viser at det er stor forskjell på om folk har og ønsker seg elektrisitet, ut fra alderen på hytta. Er det overraskende at andelen som har strøm er høyest i hyttene fra 1955-1970? I denne gruppa er det også bare 10 % som svarer at de ikke ønsker elektrisitet. Den gruppa som har nest høyest andel elektrisitet (77%) er hyttene før 1945, til gjengjeld har alle som ønsker seg strøm fått det, og de resterende 23% ønsker ikke strøm. Hyttene som er bygget etter 2000 har den laveste andelen som har strøm (58%), men til gjengjeld er det 13 % som ønsker seg strøm. Mulig dette er et spørsmål om økonomi?

Ønske om elektrisitet i ulike aldersgrupper %

Elektrisitet %	Har	Ønsker ikke	Ønsker	Sum %
Under 30	78	22	0	100
31-50	70	25	5	100
51-70	67	26	6	99
Over 70	63	26	7	96
Totalt %	68	25	5	98

Det er i praksis ingen forskjeller mellom ulike aldersgrupper, bortsett fra at det i den yngste gruppa, under 30 år, er flere som har elektrisitet enn i de andre. Likevel er det 22 % også blant de unge hyttefolka som ikke ønsker elektrisitet.

Innlagt vann og dusj/wc

Når vi ser på de totale tallene, er det atskillig færre som har innlagt vann (35%) enn strøm. Her ser vi at det er en større andel som ønsker seg det (23 %), mens 38 % ikke ønsker seg innlagt vann. Det er med andre ord en betydelig andel som ikke ønsker innlagt vann.

Ønske om vann avhengig av hyttas alder %

Innlagt vann %	Har	Ønsker ikke	Ønsker	Sum %
Hytter før 1945	45	39	16	100
Hytter 1945-55	40	33	27	100
1955-70	40	20	37	97
1970-2000	26	47	22	95
Etter 2000	35	42	16	93
Totalt %	35	38	23	96

Det er påfallende at de som bor på de gamle hyttene, i høyere grad enn de som bor på de nye, har innlagt vann, og like påfallende at det er blant folk på de nye hytte (fra 1970 til i dag), at det er flest som uttrykker at de ikke ønsker innlagt vann. Resultatet kan skyldes skjevheter i utvalget, men det er også mulig at de alternative ordningene for vann er så godt tilrettelagt for nye hytter at det ikke smaker med en høy tilleggsutgift for å legge det inn.

Ønske om vann i ulike aldersgrupper %

Vann %	Har	Ønsker ikke	Ønsker	Sum %
Under 30	44	22	33	99
31-50	41	36	23	100
51-70	29	40	26	95
Over 70	41	41	11	93
Totalt %	35	38	23	96

Når vi ser på aldersfordelingen finner vi at det i gruppen 51-70 år er færrest som har innlagt vann (29 %), mens andelen i alle de tre andre gruppene er i overkant av 40 %. Det er det betydelig færre i gruppen under 30 år som ikke ønsker innlagt vann, men de utgjør fremdeles 22 %. I gruppene 51-70 og over 70 år er det en noe høyere andel som ikke ønsker innlagt vann.

Selv om et mindretall har innlagt vann, oppgir hele 59 % at de har dusj/wc. I tillegg er det 12 % som ønsker seg det, mens 27 % ikke ønsker det.

Ønske om dusj/wc avhengig av hyttas alder %

Dusj/wc %	Har	Ønsker ikke	Ønsker	Sum %
Hytter før 1945	61	26	13	100
Hytter 1945-55	60	33	6	99
1955-70	73	6	20	99
1970-2000	53	34	9	96
Etter 2000	51	32	10	93
Totalt %	59	27	12	98

Igjen ser vi at det er noe flere av de eldre hyttene som har dusj/wc, og andelen er størst (73%) blant dem som bor på hyttene fra 1955-1970. Blant folk på hyttene etter 1970 er det henholdsvis 34 % og 32%, som ikke ønsker dusj/wc.

Ønske om dusj/wc i ulike aldersgrupper %

Dusj/wc %	Har	Ønsker ikke	Ønsker	Sum %
Under 30	66	22	11	99
31-50	59	30	11	100
51-70	58	26	14	98
Over 70	55	30	4	89
Totalt %	59	27	12	98

Hvis vi ser på hvordan situasjonen er for ulike aldersgrupper, ser vi igjen at det ikke er store forskjeller, bortsett fra for de yngste, hvor dens største andelen bor på hytte med dusj/wc (66%). De har også den laveste andelen som ikke ønsker dusj/wc, på 22 %. I gruppa over 70 år er det en noe høyere andel som ikke ønsker dusj/wc.

TV og internett

Når det gjelder fjernsyn, og forholdet mellom fjernsyn og internett, er også dette et område der det stadig skjer nye ting – som en bemerket i tilbakemeldingen, det er ikke lenger nødvendig med fjernsyn for å se TV. Likevel har vi valgt å stille spørsmål TV og internett separat, fordi spørsmålet om «TV på hytta» har vært en diskusjonssak i mange familier i tiår. Av de som har svart, var det 58 % som svarte at de hadde TV på hytta, 33 % svarte at de ikke ønsket TV, mens 5 % fortsatt ønsket det.

Ønske om TV avhengig av hyttas alder %

TV %	Har	Ønsker ikke	Ønsker	Sum %
Hytter før 1945	60	35	6	101
Hytter 1945-55	60	33	7	100
1955-70	73	23	3	99
1970-2000	52	36	6	94
Etter 2000	55	35	3	93
Totalt %	58	33	5	96

Igjen ser vi det samme mønsteret, at det er på hyttene fra før 1970 at vi finner den høyeste andelen som har TV, og den er noe lavere blant de som bor på de nyeste hyttene. Så er andelen som ønsker seg TV ganske liten, noe som betyr at folk stort sett er fornøyd med situasjonen.

Ønske om TV i ulike aldersgrupper %

TV %	Har	Ønsker ikke	Ønsker	Sum %
Under 30	78	22	0	100
31-50	59	36	5	100
51-70	59	33	5	97
Over 70	48	33	7	88
Totalt %	58	33	5	96

Heller ikke her er det store forskjeller mellom aldersgrupper, bortsett fra de unge. I gruppa under 30 år, er det 78 % som har TV, og 22 % som ikke ønsker. De andre aldersgruppene ligger alle nær det totale snittet.

Når det gjelder internett, var det bare 41 % av de spurte som har dette per i dag, 33 % ønsker det ikke, mens 20 % ønsker det. Hvis vi sammenlikner med tallene for TV, er det færre som har nett, er og flere som ønsker det. Andelen som ikke ønsker internett, er den samme som de som ikke ønsker TV.

Ønske om internett avhengig av hyttas alder %

Internett %	Har	Ønsker ikke	Ønsker	Sum %
Hytter før 1945	52	26	19	97
Hytter 1945-55	47	40	13	100
1955-70	47	20	30	97
1970-2000	34	40	16	90
Etter 2000	32	34	23	89
Totalt %	41	33	20	94

Hvis vi ser på forskjeller avhengig av alderen på hyttene, blir bildet annerledes. Det er store forskjeller mellom i andelen som ikke ønsker internett, avhengig av hyttas alder. Hva det skyldes er vanskelig å si. Igjen ser vi at det er folk som bor på hytter med alder fra 1955 – 1970 hvor andelen som ikke ønsker internett er lavest.

Når det gjelder aldersfordelingen, er bildet det samme som for de andre fasilitetene, men forsterket.

Ønske om internett i ulike aldersgrupper %

Internett %	Har	Ønsker ikke	Ønsker	Sum %
Under 30	67	11	22	100
31-50	41	39	20	100
51-70	40	33	20	93
Over 70	33	30	19	82
Totalt %	41	33	20	94

Aldersgruppen under 30 år skiller seg ut også her. 67 % av dem bor på hytter som har internett. Andelen er høyere enn for alle andre grupper. Det er bare 11 % av dem under 30 år som ikke ønsker å legge inn internett. Størst andel som ikke ønsker internett er det i gruppa 31-50 år. Det er i dette spørsmålet det største skillet mellom generasjonene kommer til uttrykk.

Konklusjon

Samlet sett står de tradisjonelle verdiene knyttet til enkle fasiliteter på hytta ganske sterkt blant hyttefolket i Espedalen, med de reservasjoner som er gjort ovenfor, om at teknologien har visket ut noen skiller, for eksempel når det gjelder hva som er å ha innlagt vann og elektrisitet. Utviklingen av mobiltelefonen har også gjort at problemstillinger knyttet til både TV og internett er annerledes enn de var for noen år siden.

Mellom en tredjedel og en fjerdedel ønsker ikke fasiliteter som vann, elektrisitet, dusj/wc, TV og internett. Det eldste hyttene har i høyere grad moderne fasiliteter enn de yngre. Blant ungdom under 30 er andelen som ikke ønsker disse fasilitetene vesentlig mindre enn for de andre gruppene, og spesielt tydelig er dette når det gjelder internett. På den annen side er det

ikke slik at de over 70 gjennomgående er mer kritisk til moderne fasiliteter enn yngre generasjoner.

Hvor ofte og når bruker folk vanligvis hytta?

Hvor ofte og når bruker du/din familie vanligvis hytta? %

	Vinterferie	Påske	Sommer	Høstferie	Jula
Bruker hytta	87	98	96	94	61
Bruker (som regel) ikke hytta	13	2	4	6	39
	100	100	100	100	100

Hvor lenge du/din familie hytta om sommeren? %

	%
4 uker eller mer	21
3 uker	32
2 uker	29
1 uke	16
Bruker hytta under en uke	1

Over 120 har også oppgitt detaljer under «Annet», der det står kommentarer som «Hele året», «Så ofte vi kan!», «Pinse og langhelg», «Tar en del dagsturer ...», «Jakt, vårskiturer mm.», «Hyttekontor, langhelger osv.», og «pensjonist» med lange opphold, «ikke om vinteren». Det er også enkelte kommentarer om at hytta brukes mer av andre (venner, unge generasjon), og at hytte ved sjøen brukes mer om sommeren.

Undersøkelsen dokumenterer at hyttene i dalen brukes. Skulle man tro disse resultatene, er hyttene i Espedalen i bruk omtrent hele tida. Slik er det jo ikke. Sannsynligvis skyldes noe av resultatet at det er det en sammenheng mellom aktivitet på FB og engasjement i hyttelivet i Espedalen,

Hva liker folk best å gjøre på hytta?

Så ville vi undersøke hva folk liker å gjøre på hytta. Spesielt ville vi se på hvordan de tradisjonelle hytteverdiene har hatt gjennomslag på det hyttefolk i Espedalen liker å gjøre, også i dag. Vi oppga 15 aktiviteter. De aller fleste ligger innenfor det vi har definert som «**de tradisjonelle hytteverdiene**». Disse er merket med * i oversikten over aktiviteter nedenfor. Så er det noen verdier som vi har definert som «**nøytrale**» - de kan ha vært en del av en tradisjon, men behøver ikke. Disse er merket med 0. Sist, men ikke minst har vi noen «**moderne**» aktiviteter, som vi har merket med -.

Vi ba de som svarte om å krysse av inntil 7 aktiviteter som var viktigst for dem på hytta. Det er ikke alle som har oppfattet at 7 var maks, og har krysset av flere. Vi har ikke gjort noe for å «kalibrere» skjevheten som dette gir i bildet.

Tilbakemeldingen ga følgende prioritering av aktivitetene på hytta:

- * Gå fottur: 142 (86 %)
- * Ro og fred: 135 (81 %)
- * Være nær naturen, dyr og fugleliv: 130 (79 %)
- * Være sammen med familie: 125 (76 %)
- * Gå på ski: 120 (73 %)
- * Arbeid på hytta, vedlikehold, arbeid: 95 (58 %)
- 0 Spise god mat: 71 (43 %)
- 0 Være sammen med venner: 61 (37%)
- 0 Lese: 56 (34%)
- * Fiske: 54 (33 %)
- * Leve et enkelt ("primitivt") liv: 54 (33 %)
- * Leke ute, sommer og eller vinter: 35 (21 %)
- * Jakt: 23 (14 %)
- Jobbe hjemmefra/studere: 23 (14 %)
- Trene: 14 (8 %)
- Annet (spesifiser gjerne i det frie feltet): 4

Resultatene viser at de tradisjonelle hytteverdiene fortsatt står høyt hos folk. Det å gå på fottur er den viktigste aktiviteten (86 %). Det er noe færre som synes det er viktig å gå på ski, men også 73 % framhever at dette er viktig. Så setter hyttefolket stor pris på ro og fred, det har nest størst tilslutning (81 %), og det å være nær naturen, dyr og fugleliv (79 %). Være sammen med familie er viktig for mange (76 %), mens det kun er 37 % som synes hytta er viktig for å være sammen med venner. Over halvparten, 58 %, ser det som viktig å arbeide på hytta, med vedlikehold, ved etc.

Når det gjelder det gamle idealet om å føre et enkelt og «primitivt» liv, har dette tilslutning fra 33 % av de som har svart. Det er også 33 % som oppgir at fiske er en viktig aktivitet, mens 14 % oppgir jakt som viktig. Moderne sysler, som det å jobbe hjemmefra og studere (14 %) og det å trene (8 %), er ikke viktig for det store flertallet av hyttefolket.

Blant andre aktiviteter som er nevnt, er håndarbeid.

Vi var videre interessert i å se i hvilken grad de tradisjonelle hytteverdiene arves fra en generasjon til neste, om det forskjeller mellom de som hadde hatt hytte i Espedalen i flere generasjoner, og de som hadde skaffet seg hytte relativt nylig. Innledningsvis er viktig å være oppmerksom på at tilhørighet til generasjon, ikke sier noe om personenes alder. Første generasjon kan være gamle mennesker som har hatt hytte i dalen i mange år. Barn og ungdom

er ikke første generasjon selv om familien kun har hytte i dalen ett år. Vi kan finne unge også i de eldste generasjonene. Siden det er så få barn og unge som har besvart undersøkelsen, består alle gruppene i hovedsak av voksne, 31 år eller eldre.

Hvilke aktiviteter liker de ulike generasjonene på hyttene i Espedalen å bruke tida til?

De aktivitetene der de enkelte generasjonene utmerker seg i forhold til de andre er markert i rødt (høyere) og blått (lavere) enn snittet.

	1. gen. % (N = 54)	2. gen % (N = 54)	3. gen % (N = 31)	4. gen % (N = 14)	5. gen+ % (N = 7)	Uspes. % (N = 5)	% Total (N= 165)	Tot
Gå fottur	89	87	84	64	100	(100)	86	142
Ro og fred	89	78	71	79	100	(100)	81	135
Være nær naturen, dyr og fugleliv	78	83	81	71	57	(80)	79	130
Være sammen med familie	76	76	77	79	71	(60)	76	125
Gå på ski	74	72	81	71	29	(80)	73	120
Arbeid på hytta, vedlikehold, arbeid	59	72	42	43	57	(20)	58	95
Spise god mat	48	37	48	43	43	(20)	43	71
Være sammen med venner	33	35	45	29	57	(40)	37	61
Lese	37	33	23	43	29	(40)	34	56
Fiske	31	26	52	43	14		33	54
Leve et enkelt ("primitivt") liv	26	35	35	58	14	(20)	33	54
Leke ute, sommer og eller vinter	17	20	26	36	14	(20)	21	35
Jakt	20	9	10	21	14		14	23
Jobbe hjemmefra/studere	13	20	10	7		(20)	14	23
Trene	9	11	6	7	-		8	14
Annet(spesifiser gjerne i det frie								4

Første generasjons hyttefolk er folk som selv har valgt å skaffe seg hytte i Espedalen. Deres prioriteringer følger i hovedsak det generelle bildet. De er litt mer opptatt av å gå fottur og å få ro og fred enn snittet. De er også litt mer interessert i å lese. For øvrig er det interessant at de er vesentlig mindre opptatt av å leve et enkelt, i betydningen «primitivt liv» enn snittet (26 %). Det er også interessant at de er mer interessert i jakt (20 %) enn snittet, noe som kan indikere at jakt fortsatt er en aktivitet som trekker folk til dalen, slik det har gjort siden de eldste tider. Når det gjelder å fiske, er interessen som for gjennomsnittet av de som har svart.

Annen generasjon, er de som har foreldre som skaffet seg hytte i Espedalen. Mange kan ha vært der siden de var barn, de kan fortsatt være barn eller unge, men det er nok ikke så mange, siden unge i liten grad har svart. Dette er generasjonen som er mest opptatt av å være nær naturen, dyr og fugleliv (83 %). De er også betydelig mer engasjert i arbeid på hytta enn snittet (72 %). De er mindre opptatt av å spise god mat (37 %), og de er mindre opptatt av jakt (9 %). Det er denne generasjonen som scorer høyest både når det gjelder å jobbe hjemmefra/studere (20 %) og å trene (11 %).

Tredje generasjon er vesentlig mer opptatt av å gå på ski (81 %), spise god mat (48%), være sammen med venner (45 %) og fiske (52 %) enn snittet av hyttefolka. De er mindre opptatt av ro og fred (71 %), arbeid på hytta (42 %) og å lese (23 %).

Fjerde generasjon omfatter bare 14 personer, noe som gjør at tilfeldigheten i resultatene er store. En stor andel av disse er nok unge mennesker. Denne generasjonen scorer særlig høyt på ønsket om å leve et enkelt og primitivt liv (58 %), å lese (43 %), å fiske, (43 %), leke ute, sommer som vinter (36 %) og å gå på jakt (21 %). Denne generasjonen er mindre opptatt av å gå fottur (64 %), å være nær naturen, dyr og fugleliv (71 %), å arbeide på hytta (43 %) og være sammen med venner (23 %). Her finner vi nok både folk med hyttebakgrunn og med bakgrunn fra espedalsslekt. Halvparten av gruppa har svart at de har (stor)familie i Espedalen.

Når det gjelder 5. generasjon er de så få, 7 personer, at enkeltresultatene fort kan bli misvisende. Selv om usikkerheten er stor, er det fristende å trekke fram noen funn, fordi de skiller seg en del fra de andre generasjonene. Alle i gruppa setter pris på å gå tur (100 %), og på ro og fred (100 %). De scorer også langt over snittet når det gjelder å være sammen med venner (57 %). Det er kun en liten del som liker å gå på ski (29 %), andelen som liker å lese er lavere enn i de fleste andre gruppene (29 %), de har også bunnscore når det gjelder interessen for å leve et primitivt liv (14 %) å leke ute, sommer som vinter (14 %), og å fiske (14 %). Det er imidlertid interessant å se at de er like opptatt av å gå på jakt som snittet av de som har svart (14 %). Ingen av dem er opptatt av å jobbe hjemmefra/studere eller å trene.

Så langt vi kan stole på tallene, synliggjør kanskje disse siste generasjonene et skifte som er i gang blant hyttefolket. Generasjonen har fortsatt stor interesse for tur- og friluftsliv om sommeren, men mindre interesse for å gå på ski. De ønsker i liten grad det primitive livet, å leke ute, og å fiske, mens de, sett i forhold til andre generasjoner, er suverent mest opptatt av å være sammen med venner. De er imidlertid heller ikke interessert i aktiviteter som er definert som «moderne», å jobbe/studere hjemmefra og å trene.

Både de som er fjerde generasjon og de som er femte generasjon eller eldre, består sannsynligvis av mange unge mennesker. Begge generasjoner scorer lavt på betydningen av nærheten til natur, dyr og fugleliv (71 og 57 %) i forhold til snittet. For øvrig er det mer som skiller dem enn som forener dem. Fjerde generasjon scorer rekordhøyt på idealet om et primitivt liv (58 %), femte generasjon scorer rekordlavt (14 %). Mens fjerde generasjon scorer lavt på å gå fottur, engasjerer dette 100% av femte generasjon. Til gjengjeld scorer fjerde generasjon høyt på fiske, leke ute og gå på jakt, og gjennomsnittlig på det å gå på ski. Femte

generasjon scorer lavt på alle disse aktivitetene. Det er også påfallende forskjeller når det gjelder å være sammen med venner. Mens fjerde generasjon scorer rekordlavt her, scorer 5. generasjon rekordhøyt.

Dersom dette var den eneste informasjonen vi hadde om disse to gruppene, er mønsteret oppsiktsvekkende. Det kan se ut som om det femtegenerasjon og eldre setter pris på er en protest mot verdiene til fjerde generasjon – en generasjonskonflikt. Men det er nok ikke slik. Mens 4. generasjon omfatter både espedalslekter og noen av de «yngste» med opprinnelse fra hytteslekt, er nok 5. generasjon og eldre også yngre folk, men sannsynligvis bare folk med bakgrunn fra Espedalen. Dette kan ikke bekreftes sikkert i materialet. Likevel kan vi se at halvparten av 4. generasjon har (stor) familie i dalen. De kan både være hytteslekt og gammel espedalslekt. For 5. generasjon og eldre har alle (stor)familie i dalen. Sannsynligvis er det ikke innslag av hyttefolk her, fordi det er for langt tilbake. Dersom det er tilfelle, kan det se ut som om noen ulikheter i livet som espedøler og hyttefolk har hatt lever videre, også i nye generasjoner, om enn annerledes enn i tidligere tider.

Det er de unge i Espedalen som skal føre tradisjonene videre – eller bryte med dem. Vi laget derfor en egen fordeling som viser hva hyttefolka i de to yngste gruppene vi har definert i undersøkelsen likte å gjøre. Fordi så få unge svarte, har vi inkludert folk inntil 50 år.

Hva liker de unge hyttefolka å gjøre?

	30 år og under n=9	%	31-50 n =44	%	% Total (N= 165)
Være sammen med familie	7	78	37	80	76
Være sammen med venner	5	56	18	41	37
Være nær naturen, dyr og fugleliv	7	78	36	82	79
Ro og fred	8	89	37	84	81
Leve et enkelt ("primitivt") liv	2	22	18	41	33
Spise god mat	5	56	17	39	43
Lese	1	11	13	30	34
Leke ute, sommer og eller vinter	3	33	16	36	21
Gå fottur	5	56	38	86	86
Gå på ski	5	56	33	75	73
Trene	2	22	2	5	8
Fiske	3	33	16	36	33
Jakt	2	22	2	5	14
Arbeid på hytta, vedlikehold, arbeid	3	33	24	55	58
Jobbe hjemmefra/studere	0		8	18	14
Annet(spesifiser gjerne i det frie					

Tabellen forteller at de unge generasjonene er litt mer opptatt av være sammen med familie enn snittet blant alle i undersøkelsen, de er betydelig mer opptatt av å være sammen med venner, og de er opptatt av ro og fred. Når det gjelder å være nær naturen, scorer de omtrent som snittet. Når det gjelder det primitive livet, er det stor forskjell mellom de to gruppene. I den yngste gruppa er bare 11 % opptatt av dette, mens det primitive livet står høyt (41 %) i den nest yngste, slik at de ligger på hver sin ytterkant av snittet. Det hadde vært interessant å vite om dette er en faktisk utvikling, eller om resultatet i hovedsak skyldes den aldersgruppen de tilhører. Begge aldersgruppene scorer under snittet når det gjelder arbeid på hytta.

Den yngste gruppa scorer vesentlig lavere enn snittet både når det gjelder å gå på tur og å gå på ski, mens den nest yngste ligger omtrent på snittet. Den yngste gruppa er mer opptatt av å trene, mens den nest yngste ligger høyere enn snittet når det gjelder å jobbe hjemmefra/studere.

Med de store usikkerhetene som ligger i tallene, er det ikke grunnlag for å si at de unge bryter med de tradisjonelle hytteverdiene – snarere tvert imot, virker det som de står støtt – også hos ungdommen.